

La presó dels Jordis: 365 dies sota la batuta de l'excepcionalitat política

La reclusió de Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, líders de l'independentisme civil, va suposar un punt de no retorn en la repressió de l'Estat i segueix condicionant les relacions entre la Moncloa i la Generalitat

Banderoles amb la imatge de Sànchez i Cuixart en una concentració | Adrià Costa

Encara era fosc a Barcelona quan es van enfilem a l'AVE rumb a l'Audiència Nacional. El primer escenari previst era el de tornar a casa aquell mateix dia o l'endemà. El segon, també, després del pagament d'una fiança. Però de reüll es miraven la maleta que carretejaven per si es complia el pitjor dels pronòstics. I així va ser: el tren va tornar sense ells. El 16 d'octubre del 2017 Jordi Sànchez i Jordi Cuixart passaven la seva primera nit a presó (<https://www.naciodigital.cat/noticia/140581/sanchez/cuixart/empresonats>). I ja en porten 365, acusats de rebel·lió i sedició. L'empresonament dels dos activistes va deixar en estat de *shock* l'independentisme, que després de les càrregues policials de l'1-O va ser conscient que la via repressiva de l'Estat s'obria pas fins a límits inèdits en democràcia. Avui fa un any que el sobiranisme denuncia l'existència de presos polítics i en demana l'alliberament.

Que els líders de l'ANC i Òmnium, que no tenien responsabilitats de Govern malgrat formar part del nucli decisor del procés, acabessin a Soto del Real sense haver estat ni jutjats ni condemnats i per haver liderat una manifestació va ser el primer avís per a l'executiu de Carles Puigdemont, que havia suspès la declaració d'independència i estava immers en un intercanvi epistolar amb Mariano Rajoy previ al 155. De fet, va ser amb el precedent dels *Jordis* sobre la taula que, un cop es va proclamar la República el 27 d'octubre

(<http://www.naciodigital.cat/noticia/141454/parlament/declara/independencia>) , els membres de l'executiu eren conscients que quedar-se a Catalunya implicaria afrontar l'empresonament. Després dels dos activistes, fins a nou dirigents més entrarien a presó i només dos -Carles Mundó i Meritxell Borràs- estan en llibertat després d'haver deixat la política.

La jutgessa de l'Audiència Nacional Carmen Lamela, ara fa un any, va decidir enviar Sánchez i Cuixart a presó sense fiança. Poques hores abans va deixar en llibertat amb fiança el major dels Mossos Josep Lluís Traperó, que va ser cessat amb el 155 (<https://www.naciodigital.cat/noticia/141551/zoido/destitueix/trapero/nomena/comissari/ferran/lopez/nou/major/dels/mossos>) i no ha tornat al seu càrrec malgrat l'oferiment de Quim Torra. Un cop tota la causa contra l'1-O es va agrupar al Tribunal Suprem, el jutge Pablo Llarena ha mantingut la situació de presó dels dos activistes per haver liderat la manifestació del 20 de setembre davant de la conselleria d'Economia el dia en què es van produir les primeres detencions i escorcolls per l'organització del referèndum.

L'empresonament de Sánchez i Cuixart es va produir quan Puigdemont i Rajoy mantenien un diàleg epistolar previ a l'aplicació de l'article 155

El que va ser una mobilització pacífica va acabar transformada en una "manifestació tumultuària", una expressió que primer va ser utilitzada per l'aleshores portaveu del govern espanyol Íñigo Méndez de Vigo, després pel fiscal general de l'Estat i que va acabar prenent forma en les interlocutòries judicials. De fet, la manifestació del 20 de setembre (<https://www.naciodigital.cat/noticia/138730/carrers/seran/sempre/nostres>) és la que ha acabat donant cos al sumari de la causa amb 22 processats, 13 d'ells per rebel·lió. El jutge Llarena l'ha arribat a equiparar en el seu relat a una "presa d'ostatges amb trets a l'aire" i, al mateix temps, ha conclòs que es va produir una "rebel·lió sense armes" malgrat que el codi penal considera la violència un requisit imprescindible en la definició d'aquest delictes. La imatge de Sánchez i Cuixart damunt d'un cotxe de la Guàrdia Civil s'ha convertit en icònica per a l'acusació.

Sánchez, pilar de JxCat i La Crida

L'independentisme civil no ha deixat de mobilitzar-se cada mes per reivindicar la llibertat de Sánchez i Cuixart, ara empresonats a Lledoners, a Sant Joan de Vilatorrada. De fet, malgrat les actuals diferències estratègiques entre Junts per Catalunya (JxCat) i ERC, el front antirepressiu segueix sent el mínim comú denominador en el qual s'apleguen els independentistes i també els comuns.

Des de la presó de Lledoners, l'expresident de l'ANC s'ha convertit en un pilar per al grup parlamentari de JxCat -n'és el màxim dirigent- i per a la Crida Nacional per la República, el nou partit que impulsa juntament amb Puigdemont i Quim Torra. De fet, aquests dies es troba redactant la ponència política de la formació (<https://www.naciodigital.cat/noticia/164885/ponencia/politica/crida/defensara/forçar/nou/referendum>) , que apostarà per "forçar" un referèndum i per "no acatar" les decisions que vagi prenent la justícia espanyola en relació al procés.

"Un referèndum pactat mai pot ser una pantalla passada", ha expressat Sánchez des de la presó. L'expresident de la l'ANC va tenir molt protagonisme en les decisions que es va prendre entre el dia 1 i el 10 d'octubre, principalment en la voluntat de deixar en suspens la declaració de la independència. Dirigents consultats per **NacióDigital** indiquen que va ser "decisiu" a l'hora de convèncer Puigdemont de no proclamar la República deu dies després del referèndum. "No

hauríem arribat a finals d'octubre tal com hi vam arribar amb en Jordi [Sánchez] en llibertat", rememora un alt càrrec del PDECat implicat en la cúpula del procés.

Sánchez està redactant la ponència política de la Crida Nacional per la República; Cuixart lidera l'estratègia d'Òmnium Cultural per eixamplar la base

Cuixart també va tenir un paper fonamental en els fets d'octubre. Va ser un dels partidaris de seguir endavant amb el referèndum malgrat la repressió policial i, des de la presó, es manté al capdavant de l'estratègia d'Òmnium. Està allunyat de la política de partits, però és una veu especialment respectada per tothom. Defensa anar al judici a "acusar" l'Estat i no a defensar-se dels delictes dels quals se'ls acusa, i insisteix que la lluita antirepressiva és una de les vies més efectives per aconseguir ampliar la base independentista.

Pendents del judici

"No dono per perdut el judici", sostenia Sánchez en una entrevista prèvia a la Diada. La Fiscalia, si no hi ha novetats majúscules d'última hora, mantindrà l'acusació de rebel·lió (<https://www.naciodigital.cat/noticia/164818/fiscalia/demanar/condemnes/nimes/rebel/ders/independentistes/segons/ser>) i reclamarà penes de presó que poden arribar als 25 anys per a dirigents com Oriol Junqueras, vicepresident del Govern en el moment del referèndum. L'estratègia de defensa que es farà servir en el judici, previst per a principis de l'any vinent, es basarà en l'inexistència de violència en el full de ruta del Govern i de les entitats. En el moment que arrenqui el procés al Suprem, tots els empresonats hauran de tornar a centres penitenciaris madrilenys.

Susanna Barreda, parella de @jordialapreso (https://twitter.com/jordialapreso?ref_src=twsrc%5Etfw), reclama "voluntat" a @sanchezcastejon (https://twitter.com/sanchezcastejon?ref_src=twsrc%5Etfw) per intercedir a favor dels presos polítics. @ACDretsCivils (https://twitter.com/ACDretsCivils?ref_src=twsrc%5Etfw) @JuntsXCat (https://twitter.com/JuntsXCat?ref_src=twsrc%5Etfw) pic.twitter.com/wPVmdAzKAz (<https://t.co/wPVmdAzKAz>)

? L'Entrevista (@L_Entrevista) 15 d'octubre de 2018
(https://twitter.com/L_Entrevista/status/1051767265698467840?ref_src=twsrc%5Etfw)

"Està fart d'estar a la presó", recalca aquest dilluns la dona de Sánchez, Susanna Barreda, que en una entrevista a La Xarxa (<http://www.laxarxa.com/entrevista/>) demanava "voluntat" al govern espanyol per tal de tenir gestos cap als processats. Tot i que Torra no vol negociar res en nom dels presos, el cert és que la situació dels dirigents privats de llibertat condicionen qualsevol negociació que es pugui obrir entre la Generalitat i l'Estat. Tant el PDECat com ERC ja han deixat clar que no faran costat als pressupostos de Pedro Sánchez si la Fiscalia acusa els encausats de rebel·lió

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/164818/fiscalia/demanar/condemnes/nimes/rebel/ders/independentistes/segons/ser>), però la Moncloa insisteix que el ministeri públic actua de forma imparcial. Un any després, l'existència de presos polítics condiciona qualsevol moviment. A Catalunya, però també a l'Estat.